

SPRAWOZDANIE

Z lustracji wydziałów karnych Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi przeprowadzonej w dniach od 5 października do 31 grudnia 2016 r. przez sędziego wizytatora ds. karnych Piotra Augustyniaka. Lustrację przeprowadzono zgodnie z Planem zadań nadzorczych Sądu Okręgowego w Łodzi na II półroczu 2016 r.

Badania aktowe – IV Wydział S.R. dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi – dnia 5 października 2016 r.

a. sprawność postępowania w sprawach, w których doszło do uwzględnienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki włącznie z kontrolą czynności nadzorczych prezesów podejmowanych na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r. nr 179 poz. 1843 z późn. zm.).

W 2016 r. nie uwzględniono żadnej skargi na przewlekłość.

b. sprawność postępowania w sprawach, w których wpłynął akt oskarżenia i łączny okres trwania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego przekracza 2 lata;

Nie było takich spraw w 2016 r.

c. nadzór nad terminowością sporządzania uzasadnień orzeczeń i badanie prawidłowości przedłużania terminu do sporządzania uzasadnień, ze szczególnym uwzględnieniem spraw kategorii „K”, badania aktowe oraz na podstawie wniosków Sędziów o przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia wraz z decyzją Prezesa Sądu, za okres od 1 października 2015 r. do 30 września 2016 r. :

- (.....) – wyrok zapadł dnia 9 września 2015 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 11 września 2015 r., akta przedstawiono Sędziemu dnia 14 września 2015 r., dnia 22 września 2015 r. złożył wniosek o

przedłużenia terminu o 5 dnia, tj. do dnia 7 października 2015 r. Sędzia motywował wniosek przebywaniem na urlopie wypoczynkowym ale dodatkowo także faktem, że w dniu 18 września 2015 r. przyjęto wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku od innej strony, co powodowało konieczność znacznego poszerzenia treści uzasadnienia. Po uzyskaniu przedłużenia terminu zgodnie z wnioskiem, zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 7 października 2015 r. Uzasadnienie od wyroku uniewinniającego liczyło 11 stron, apelacji nie wniesiono.

- (.....) – wyrok zapadł dnia 14 października 2015 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 16 października 2015 r., akta przedstawiono Sędziemu dnia 21 października 2015 r., dnia 4 listopada 2015 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do dnia 30 listopada 2015 r. Sędzia motywował wniosek obszernym materiałem dowodowym tej sprawy (39 tomów akt, 5 oskarżonych, 13 zarzutów aktu oskarżenia), częściowe uniewinnienie i istotne modyfikacje zarzutów, konieczność szczegółowej oceny dowodów. Ponadto będąc w okresie delegacji do Sądu Okręgowego, Sędzia wykonywał obowiązki służbowe de facto w dwóch Sądach. Po uzyskaniu przedłużenia terminu zgodnie z wnioskiem, zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 30 listopada 2015 r. Uzasadnienie wyroku liczyło 46 stron.

- (.....) – dnia 5 października 2015 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do dnia 16 listopada 2015 r. Sędzia motywował wniosek obszernym materiałem dowodowym tej sprawy (łącznie sto kilkadziesiąt tomów akt, 12 oskarżonych, zorganizowana grupa przestępcza). Po uzyskaniu przedłużenia terminu zgodnie z wnioskiem, dnia 16 listopada 2015 r. Sędzia wystąpił z kolejnym wnioskiem o przedłużenie uzasadnienia wyroku w tej samej sprawie, do dnia 4 grudnia 2015 r., argumentując analogicznie. Po uzyskaniu powtórnej zgody, zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 4 grudnia 2015 r.

- (.....) – wyrok zapadł dnia 30 listopada 2015 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 30 grudnia 2015 r., akta przedstawiono

Sędziemu dnia 31 grudnia 2015 r., dnia 14 stycznia 2016 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do dnia 14 lutego 2016 r. Sędzia motywował wniosek obszernym i zawiłym materiałem dowodowym tej sprawy (25 tomów akt, 59 zeznań świadków, zorganizowana grupa przestępcza). Po uzyskaniu zgody, zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 15 lutego 2016 r. Uzasadnienie liczyło 44 strony.

- (.....) – wyrok zapadł dnia 13 maja 2016 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 20 maja 2016 r., akta przedstawiono Sędziemu dnia 23 maja 2016 r., dnia 5 czerwca 2016 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do dnia 14 czerwca 2016 r. Sędzia motywował wniosek skomplikowanym charakterem prawnym sprawy oraz wpłynięciem w zbliżonym czasie wniosków o sporządzenie uzasadnień w 3 innych sprawach. Po uzyskaniu zgody Prezesa, zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 14 czerwca 2016 r. Uzasadnienie liczyło 12 stron.

- (.....) – wyrok zapadł dnia 5 stycznia 2016 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 7 stycznia 2016 r., akta przedstawiono Sędziemu dnia 11 stycznia 2016 r., dnia 25 stycznia 2016 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do dnia 29 lutego 2016 r. Sędzia motywował wniosek zawiłym charakterem i obszernym materiałem dowodowym sprawy (11 oskarżonych, 21 tomów akt, 26 zarzutów). Wyrok liczył 13 stron. Po uzyskaniu zgody Prezesa, Sędzia zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 7 marca 2016 r. Uzasadnienie liczyło 33 strony.

- (.....) – wyrok zapadł dnia 4 maja 2016 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 10 maja 2016 r. i tego samego dnia akta przedstawiono Sędziemu, dnia 23 maja 2016 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do dnia 14 czerwca 2016 r. Sędzia motywował wniosek zawiłym charakterem i obszernym materiałem dowodowym sprawy (16 tomów akt, kilkudziesięciu świadków). Po uzyskaniu zgody Prezesa na przedłużenie do dnia

10 czerwca 2016 r., Sędzia zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 10 czerwca 2016 r.

- (.....) – wyrok zapadł dnia 23 maja 2016 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 30 maja 2016 r. i dnia 1 czerwca 2016 r. akta przedstawiono Sędziemu do uzasadnienia, dnia 15 czerwca 2016 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do dnia 24 czerwca 2016 r. Sędzia motywował wniosek obszernym materiałem dowodowym sprawy, 4 oskarżonych, przy czym co do 2 oskarżonych postawiono im zarzut czynu ciągłego złożonego z kilkudziesięciu odrębnych zachowań. Po uzyskaniu zgody Prezesa, Sędzia zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 24 czerwca 2016 r.

- (.....) – wyrok zapadł dnia 18 sierpnia 2016 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 22 sierpnia 2016 r. i tego samego dnia akta przedstawiono Sędziemu. W okresie od dnia 24 sierpnia do dnia 12 września 2016 r. Sędzia korzystał z urlopu wypoczynkowego. Dnia 23 września 2016 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 4 października 2016 r. Sędzia motywował wniosek obszernym materiałem dowodowym sprawy (22 świadków). Po uzyskaniu zgody Prezesa na przedłużenie zgodnie z wnioskiem, Sędzia zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 4 października 2016 r. Uzasadnienie liczyło 12 stron.

- (.....) – wyrok zapadł dnia 23 czerwca 2016 r., wniosek o sporządzenie uzasadnienia wpłynął dnia 29 czerwca 2016 r. dnia 4 lipca 2016 r. akta przedstawiono Sędziemu w celu sporządzenia uzasadnienia, dnia 13 lipca 2016 r. złożył wniosek o przedłużenia terminu do dnia 12 sierpnia 2016 r. Sędzia motywował wniosek zawitym charakterem i obszernym materiałem dowodowym sprawy (10 tomów akt, kilkudziesięciu świadków), a także korzystaniem z urlopu w okresie od dnia 18 do 29 lipca 2016 r. Dnia 4 sierpnia 2016 r. Sędzia wystąpiła o ponowne przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia w tej sprawie do dnia 6 września 2016 r., argumentując, że w okresie urlopowym wpłynęły wnioski o sporządzenie uzasadnienia w innych

sprawach, a w okresie od dnia 5 do 19 sierpnia 2016 r. będzie korzystać z dalszego urlopu wypoczynkowego. Po uzyskaniu zgody Prezesa na przedłużenie do dnia 2 września 2016 r., Sędzia zwróciła akta wraz z uzasadnieniem dnia 2 września 2016 r. Uzasadnienie liczyło 32 strony.

W badanym rocznym okresie Sędziowie uzyskali zgodę Prezesa Sądu na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia w 11 sprawach, w tym w jednej sprawie dwukrotnie (.....). W tej ostatniej sprawie jednak prognozowane opóźnienie w sporządzeniu uzasadnienia uwzględniało także bliski termin zaplanowanego urlopu wypoczynkowego Sędziego, sprawa rzeczywiście była obszerna, a sporządzane uzasadnienie pracochłonne. Większość wskazanych motywów wniosków o przedłużenie terminu zgodnie z prawdą wskazywało właśnie na obszerność i pracochłonność sporządzanego uzasadnienia. W zdecydowanej większości spraw Sędziowie dotrzyмали wyznaczonego im pierwszego terminu przedłużenia.

W badanych sprawach przedłużenia terminu sporządzenia uzasadnień przez Prezesa - były najczęściej dosyć krótkie i dotrzymywane. Opóźnienia dotyczyły jedynie 2 spraw i nie przekraczały kilku dni. W pozostałych wypadkach gdy doszło do przekroczenia 14 dniowego ustawowego terminu do sporządzenia uzasadnienia, przyczyny przekroczenia przez Sędziów terminów były uzasadnione ich usprawiedliwioną nieobecnością w pracy. Jedynie w dwóch sprawach doszło do nieznacznego, kilkudniowego przekroczenia tego terminu bez usprawiedliwienia.

d. badanie prawidłowości wyznaczania składów orzekających w sprawach karnych z uwzględnieniem przyczyn odstąpienia od kolejności przydziału spraw oraz sposobu dokumentowania tych czynności.

Do lustracji przedstawiono listy spraw z repertoriów „K” i „Kp”, na których ujęto wpływ spraw za 2016 r. Z informacji uzyskanych w Wydziale wynika, że nie jest prowadzona osobna lista przydziału spraw wpisywanych do

Repertorium Ko. Wynikać to ma z faktu, że większość spraw tej ostatniej kategorii wpływa do wyodrębnionej Sekcji Wykonywania Orzeczeń, w której jednoosobowo orzeka Kierownik Sekcji. Wspólne prowadzenie listy spraw Ko według kolejności przydziału, dla sekcji orzeczniczej i wykonawczej, nastroczałoby w tej sytuacji znaczne trudności. Nie jest również prowadzona lista przydziału spraw w wyodrębnionej Sekcji Aresztowej, co wynika z kolei z faktu, że Sędziowie przydzieleni tam do orzekania sądzą sprawy w ramach dyżurów, a konieczność niezwłocznego rozstrzygnięcia sprawy (w terminie 24 godzin od jej wpływu – art. 248 § 2 k.p.k.) czyni praktycznie niemożliwym ustanawianie stałych sztywnych reguł wyznaczania składu sądu.

Badaniem aktowym w tym zakresie objęto sprawy Repertorium „K”, które wpłynęły w 2016 r. – do dnia 4 października 2016 r. łącznie 959 spraw. W Wydziale znajduje się pełna lista spraw z przyporządkowaniem do konkretnego Sędziego referenta według kolejności wpływu, sporządzana i uaktualniana komputerowo. W rubryce „uwagi” odnotowano wszystkie przypadki zmiany Sędziego referenta, wskazując nazwisko nowego referenta i oznaczając cyfrą typowe przyczyny dokonanej zmiany: 1. „brak wolnych terminów”, 2. „choroba sędziego”, 3. „znaczne obciążenie referatu”, 4. „urlop sędziego”, 5. „konieczność niezwłocznego rozstrzygnięcia” (w tej kategorii – zaznaczano na liście osobno wydanie postanowienia w kwestii właściwości, a także umorzenia postępowania na posiedzeniu), 6. „Sędzia orzekał w sprawie uchylonej lub wydał wyrok w stosunku do współoskarżonego”. Spośród 959 spraw zmiana referenta nastąpiła w 64 sprawach, przy czym licząc od numeru sprawy 321 – tylko w 10 sprawach. Jako najczęstsze przyczyny wskazano: nr 3. „znaczne obciążenie referatu” – 35 spraw, ale tylko do numeru 320. Po tym numerze odnotowano już tylko przyczynę z punktu „6”, wliczając także jako przyczynę „wyłączenie sędziego”.

Lista spraw Repertorium „Kp” zawiera przydział sprawy do nazwiska Sędziego od numeru sprawy (.....), co należy wiązać z wprowadzeniem

przepisów nowego Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych. Na podstawie zapisów w repertorium „Kp” ustaliłem, że sprawa 305/16 wpłynęła dnia 25 kwietnia 2016 r. Do dnia 4 października 2016 r. na liście spraw „Kp” odnotowano sprawy do numeru (.....). W rubryce „uwagi” odnotowano wszystkie przypadki zmiany Sędziego referenta, wskazując nazwisko nowego referenta i oznaczając cyfrą typowe przyczyny dokonanej zmiany: 1. „brak wolnych terminów”, 2. „choroba sędziego”, 3. „znaczne obciążenie referatu”, 4. „urlop sędziego”, 5. „konieczność niezwłocznego rozstrzygnięcia”. Spośród odnotowanych 480 spraw zmiana referenta nastąpiła tylko w 3 sprawach. Jako przyczynę wskazano: w 1 wypadku: nr 4 (.....), oraz w dwóch wypadkach: „sędzia orzekł w przedmiocie zażalenia”.

W aktach spraw „K”, w których dokonano zmiany referenta, każdorazowo znajdują się także zarządzenia Przewodniczącego Wydziału wskazujące imiennie Sędziów, których dotyczy zmiana referatu oraz wskazania przyczyny, Na okładce sprawy wskazany jest Sędzia sprawozdawca wyznaczony według kolejności wpływu spraw, a w wypadku zmiany kolejności – nowy sędzia sprawozdawca. Z reguły informacje znajdujące się w aktach zbadanych spraw są w pełni zgodne z tymi, które odnotowano na liście prowadzonej w trybie określonym w art. 351 k.p.k. Jeżeli w sprawie doszło do dwukrotnej zmiany Sędziego referenta (.....), na liście odnotowano tylko pierwszą zmianę Sędziego, co jest zgodne z literalnym brzmieniem art. 351 k.p.k., skoro „odstąpić” od kolejności wpływu można tylko raz.

Zbadano akta spraw IV K: (.....).

Odsetek spraw, w których Przewodniczący IV Wydziału Karnego zadecydował o zmianie Sędziego referenta sprawy, nie jest wysoki. Zwłaszcza w drugiej połowie 2016 r. Najczęściej wskazane przyczyny zmiany: „znaczne obciążenie referatu”, „urlop sędziego”, „konieczność niezwłocznego rozstrzygnięcia” nie należą wprawdzie do powodów procesowych, wprost wymuszających zmianę dotychczasowego referenta, takich jak określone w art.

40 §1 k.p.k. (wyłącznie z urzędu od rozpoznania sprawy), czy też w art. 41 k.p.k. Zmiany te jednak niewątpliwie mają na celu przyspieszenie lub usprawnienie postępowania, zwłaszcza w sprawach, które mogą być zakończone na posiedzeniu, przed rozprawą. Znalazło to zresztą także wyraz w określeniu: „konieczność niezwłocznego rozstrzygnięcia”. Istotnie bowiem, w sytuacji gdy z uwagi na spiętrzenie rozpoznawanych spraw i brak bliskich wolnych terminów rozpraw w referacie jednego z Sędziów, także z powodu wcześniejszego pobytu na urlopie lub zwolnieniu lekarskim, dla przyspieszenia i usprawnienia postępowania może okazać się celowa właśnie zmiana Sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy w trybie art. 351 k.p.k. Podsumowując, praktyka przydziału spraw w sprawach „K” i „Kp” (od dnia 25 kwietnia 2016 r.) jest prawidłowa, nie można jednak zaakceptować nie wprowadzenia tych samych zasad także do spraw Repertorium „Ko”, o czym szerzej w zakończeniu protokołu.

Badania aktowe – V Wydział S.R. dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi – dnia 11 października 2016 r.

a. sprawność postępowania w sprawach, w których doszło do uwzględnienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki włącznie z kontrolą czynności nadzorczych prezesów podejmowanych na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r. nr 179 poz. 1843 z późn. zm.);

W 2016 r. nie odnotowano żadnej sprawy, w której uwzględniono skargę strony na przewlekłość postępowania.

b. sprawność postępowania w sprawach, w których wpłynął akt oskarżenia i łączny okres trwania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego przekracza 2 lata;

Nie było takich spraw.

c. nadzór nad terminowością sporządzania uzasadnień orzeczeń i badanie prawidłowości przedłużania terminu do sporządzania uzasadnień, ze szczególnym uwzględnieniem spraw kategorii „K”, Badania aktowe za okres od 1 października 2015 r. do 30 września 2016 r. :

- (.....) – akta doręczono Sędziemu dnia 21 września 2015 r. Sędzia uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 19 października 2015 r. – z uwagi na obszerny materiał dowodowy – 10 tomów, 30 jednostkowych zachowań, 4 oskarżonych, duże skomplikowanie oceny dowodów i oceny prawnej. Wyrok liczył 9 stron, jego uzasadnienie 18 stron, zwrot akt 19 października 2015 r.

- (.....) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 30 listopada 2015 r. Sędzia uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 28 grudnia 2015 r. – z uwagi na obszerny konieczność sporządzenia uzasadnienia w innej pracochłonnej sprawie. A także nadal odczuwane dolegliwości kręgosłupa (po wykorzystaniu zwolnienia lekarskiego. Uzasadnienie liczyło 9 stron, zwrot akt nastąpił 28 grudnia 2015 r.

- (....) – akta doręczono Sędziemu dnia 27 listopada 2015 r. Sędzia uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 15 marca 2016 r. – z uwagi na obszerny materiał dowodowy tej sprawy. Akta liczyły 50 tomów, 10 oskarżonych. Dodatkowo Sędzia referent w czasie wyrokowania orzekała już w pierwszej instancji Sądu Okręgowego w Łodzi, gdzie również kończyła wyrokami duże sprawy, wymagające sporządzenia uzasadnienia. Dnia 8 marca 2016 r. Sędzia wystąpiła o ponowne przedłużenie terminu do porządzenia tego uzasadnienia – do dnia 29 kwietnia 2016 r. i uzyskała zgodę. Uzasadniając ponowny wniosek o przedłużenie Sędzia wskazała fakt objęcia funkcji kierownika sekcji wykonywania orzeczeń w Sądzie Okręgowym, bieżące sporządzanie uzasadnień w obszerne sprawach

tego Sądu, a także zgłoszony w dziale informatycznym fakt uszkodzenia twardego dysku komputera, na którym była zapisana znaczna część uzasadnienia. Wyrok liczył 38 stron, jego uzasadnienie 232 strony, zwrot akt wraz z uzasadnieniem nastąpił dnia 2 czerwca 2016 r.

- (.....) – akta doręczono Sędziemu dnia 5 listopada 2015 r. Sędzia uzyskała zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 20 listopada 2015 r. – z uwagi na wpłynięcie kolejnych wniosków stron, wymagających rozszerzenia uzasadnienia. Wyrok liczył 1 stronę, jego uzasadnienie 18 stron, zwrot akt z uzasadnieniem dnia 20 listopada 2015 r.

- (.....) – akta doręczono Sędziemu dnia 30 października 2015 r. Dnia 12 listopada 2015 r. Sędzia uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 13 grudnia 2015 r. – z uwagi na fakt wypożyczenia akt sprawy do Sądu Okręgowego w Łodzi (zażalenie na areszt) oraz konieczność sporządzenia uzasadnień równolegle w kilku innych sprawach. Akta sprawy zwrócono z Sądu Okręgowego dnia 20 listopada 2015 r., Sędzia zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 13 grudnia 2015 r.

- (.....) – akta doręczono Sędziemu dnia 9 sierpnia 2016 r. Sędzia uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 23 września 2016 r. – z uwagi na pełnienie przez Sędziego funkcji zastępcy przewodniczącego wydziału oraz konieczność równoczesnego sporządzenia uzasadnienia w innych sprawach. Uzasadnienie liczyło 10 stron, zwrot akt nastąpił zgodnie z wnioskiem 23 września 2016 r.

- (.....) – akta doręczono Sędziemu dnia 1 sierpnia 2016 r. Sędzia uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 30 września 2016 r. – z uwagi na wielotomowy materiał dowodowy, skomplikowany charakter faktyczny i prawny. Uzasadnienie liczyło 12 stron, zwrot akt nastąpił zgodnie z wnioskiem 30 września 2016 r.

- (.....) – akta doręczono Sędziemu dnia 28 czerwca 2016 r., ale w okresie od dnia 7 do 31 lipca 2016 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego. Dnia

5 sierpnia 2016 r. Sędzia wystąpił do Prezesa o zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 26 sierpnia 2016 r. – z uwagi na przesłuchanie wielu świadków. Po uzyskaniu zgody zwrot akt nastąpił zgodnie z wnioskiem dnia 26 sierpnia 2016 r. Uzasadnienie liczyło 4 strony.

- (.....) – akta doręczono Sędziemu dnia 25 marca 2016 r., Dnia 7 kwietnia 2016 r. Sędzia wystąpił do Prezesa o zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 10 czerwca 2016 r. – z uwagi na obszerność materiału dowodowego (35 tomów akt, 43 zarzuty), a także konieczność równoległego sporządzania uzasadnień w 3 innych sprawach. Po uzyskaniu zgody na przedłużenie do dnia 7 czerwca 2016 r., dnia 6 czerwca 2016 r. wniósł o ponowne przedłużenie terminu sporządzenia uzasadnienia w tej sprawie do dnia 14 czerwca 2016r. Po ponownym uzyskaniu zgodny zwrot akt z uzasadnieniem nastąpił dnia 14 czerwca 2016 r.

- (....) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 25 marca 2016 r. Dnia 8 kwietnia 2016 r. Sędzia wystąpił do Prezesa o zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 22 kwietnia 2016 r. – z uwagi na złożenie w czasie biegnięcia terminu do sporządzenia uzasadnienia wniosku innej strony i konieczność sporządzenia szerszego uzasadnienia. Po uzyskaniu zgody zwrot akt nastąpił zgodnie z wnioskiem dnia 22 kwietnia 2016 r.

- (....) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 10 lutego 2016 r. Dnia 22 lutego 2016 r. wystąpił do Prezesa o zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 18 marca 2016 r. – z uwagi na obszerność materiału dowodowego (11 tomów akt, wielu świadków), skomplikowanych charakter faktyczny i prawny, a także konieczność równoległego sporządzania uzasadnień w kilku innych sprawach. Po uzyskaniu zgody zwrot akt nastąpił zgodnie z wnioskiem dnia 18 marca 2016 r.

- (.....) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 25 marca 2016 r. Dnia 20 kwietnia 2016 r. wystąpił do Prezesa o zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 6 maja 2016 r. – z uwagi na obszerność

materiału dowodowego (30 tomów akt, 10 oskarżonych, wyrok liczył 61 stron), a także fakt, że sukcesywnie wpłynęło w tej sprawie 12 wniosków różnych stron o sporządzenie uzasadnienia, przy czym ostatni z nich wpłynął dopiero dnia 19 kwietnia 2016 r. Po uzyskaniu zgody zwrot akt nastąpił zgodnie z wnioskiem dnia 6 maja 2016 r.

W badanym rocznym okresie Sędziowie uzyskali zgodę Prezesa Sądu na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia w 12 sprawach, w tym w jednej sprawie dwukrotnie (.....). W tej ostatniej sprawie jednak prognozowane opóźnienie w sporządzeniu uzasadnienia poza samą niewątpliwą obszernością i skomplikowaniem sprawy, uwzględniało szczególne okoliczności związane z wcześniejszym przeniesieniem Sędziego do innej jednostki, powierzenie mu dodatkowych pracochłonnych obowiązków, a ponadto szczególny wypadek losowy w postaci istotnej awarii sprzętu komputerowego. A sporządzenie uzasadnienia istotnie okazało się wyjątkowo pracochłonne. W tej sytuacji nawet dalsze nieznaczne przekroczenie terminu przez Sędziego jest zrozumiałe. Większość wskazanych motywów pozostałych wniosków o przedłużenie terminu zgodnie z prawdą wskazywało właśnie na obszerność i pracochłonność sporządzanego uzasadnienia, co znalazło potwierdzenie w rzeczywistości (.....). W zdecydowanej większości spraw Sędziowie dotrzyмали wyznaczonego im pierwszego terminu przedłużenia.

W badanych sprawach przedłużenia terminu sporządzenia przez Prezesa były najczęściej dosyć krótkie i dotrzymywane. W pozostałych wypadkach, gdy samo sporządzanie uzasadnienia nie było zbyt pracochłonne, Sędziowie w przekonywający sposób wskazywali na przejściowe trudności i obiektywne trudności w sporządzeniu uzasadnienia w terminie. A same przedłużenia nie przekraczały 30 dni.

W pozostałych wypadkach gdy doszło do przekroczenia 14 dniowego ustawowego terminu do sporządzenia uzasadnienia, przyczyny przekroczenia

przez Sędziów terminów były uzasadnione ich usprawiedliwioną nieobecnością w pracy. **Z jednym istotnym wyjątkiem Sędziego, który w kilku sprawach przekroczył bez usprawiedliwienia termin do porządzenia na okres przekraczający 30 dni (ale nie przekraczający 3 miesięcy).** Wobec tego Sędziego toczy się jednak w związku z tego rodzaju uchybieniami postępowanie dyscyplinarne.

d. badanie prawidłowości wyznaczania składów orzekających w sprawach karnych z uwzględnieniem przyczyn odstąpienia od kolejności przydziału spraw oraz sposobu dokumentowania tych czynności.

Do lustracji przedstawiono listy spraw z repertoriów „K”, Ko i „Kp”, na których ujęto wpływ spraw za 2016 r. Listy spraw nadal są prowadzone w formie odręcznie prowadzonego zeszytu, w którym odnotowane są sygnatury akt spraw przypadających według kolejności wpływu danemu Sędziemu. Obok numeru sprawy odnotowany jest fakt zmiany sędziego referenta ze wskazaniem sędziego według kolejności wpływu, wraz z opisem przyczyny dokonania zmiany, np. „urlop, potrzeba pilnego załatwienia”, „pilne załatwienie – właściwość”, „zwrot aktu oskarżenia do uzupełnienia”, „po sprzeciwie”, „choroba sędziego”, „wyłączenie ze sprawy...”. Sędzia jest pomijany przy wpływie sprawy, gdy w danym okresie korzysta z urlopu wypoczynkowego lub zwolnienia lekarskiego powyżej 7 dni, co jest odnotowane w zeszycie (ze wskazaniem okresu urlopu lub zwolnienia).

Badaniem objęto też akta spraw Repertorium „K”, które wpłynęły w 2016 r. – do dnia 10 października 2016 r. łącznie wpłynęło spraw 927. Spośród 927 spraw zmiana referenta nastąpiła łącznie w 115 sprawach. Ze względu na potrzebę stworzenia referatu dla Sędziego, który na początku 2016 r. wrócił do orzekania w Wydziale po okresie delegacji w Ministerstwie Sprawiedliwości, wpływ znacznej części (60 spraw) ze stycznia 2016 r. został przekazany z referatu innych Sędziów do referatu nowo powstającego. Od numeru (...) w

sprawach K następuje znaczne zmniejszenie wypadków zmiany Sędziego referenta.

Lista spraw Repertorium „Kp” zawiera przydział sprawy do nazwiska Sędziego od numeru (.....). Na podstawie zapisów w repertorium „Kp” ustaliłem, że sprawa (.....) wpłynęła w kwietniu 2016 r. Do dnia 10 października 2016 r. na liście spraw „Kp” odnotowano sprawy do numeru 939/16. Odnotowano wszystkie przypadki zmiany Sędziego referenta, których było łącznie 12, wskazując nazwisko nowego referenta i przyczynę zmiany. Najczęstszą przyczyną zmiany było wyłączenie sprawy, konieczność pilnego załatwienia lub orzekanie przez Sędziego w sprawie powiązanej dowodowo.

W sprawach Ko odnotowano jedynie poszczególne wypadki odstąpienia od kolejności przydziału, z których jako ostatni numer odnotowano (.....). Łącznie w sprawach Ko odnotowano 21 wypadków zmiany Sędziego referenta. Jako przyczynę zmiany wskazano niemal wyłącznie: „postępowanie o ulaskawienie” lub „pomoc sądowa”. W obu wypadkach zmiany są zrozumiałe i usprawiedliwione. Jeśli chodzi o postępowanie o ulaskawienie, regułą powinno być opiniowanie przez Sędziego, który orzekał w postępowaniu w I instancji (art. 562 §1 k.p.k.), a nie Sędzia według kolejności w płycie. Z kolei tak zwana pomoc sądowa powinna być udzielana niezwłocznie.

W aktach spraw „K”, w których dokonano zmiany referenta, każdorazowo znajdują się także zarządzenia Przewodniczącego Wydziału wskazujące imiennie Sędziów, których dotyczy zmiana referatu oraz wskazania przyczyny. Na okładce sprawy wskazany jest Sędzia sprawozdawca wyznaczony według kolejności wpływu spraw, a w wypadku zmiany kolejności – nowy sędzia sprawozdawca. Informacje znajdujące się w aktach zbadanych spraw z reguły są w pełni zgodne z tymi, które odnotowano w zeszycie. Jedynie w sprawach: 190/16 występuje rozbieżność: w aktach jako przyczynę zmiany referenta wskazano uchylene poprzedniego postanowienia, zaś w zeszycie – chorobę sędziego, (...) nie odnotowano w zeszycie zmiany sędziego referenta, które

nastąpiło z powodu wyłączenia od orzekania w trybie art. 41 k.p.k. W sprawach (.....) nie odnotowano w zeszycie pominięcia sędziego, które nastąpiło z powodu jego pobytu na urlopie, a w sprawie (....) – zmiany referenta po uwzględnieniu sprzeciwu od nakazu karnego.

Zbadano akta spraw V K: (.....).

Podsumowując tę część protokołu, liczba spraw, w których Przewodniczący V Wydziału Karnego zdecydował o zmianie Sędziego referenta sprawy, nie jest duża. Zwłaszcza w drugiej połowie 2016 r. Praktyka przydziału spraw w sprawach „K” „Ko” i „Kp” (od dnia 25 kwietnia 2016 r.) jest prawidłowa. Nieliczne wypadki zmiany lub pominięcia Sędziego znajdują dobre uzasadnienie w przepisie art. 351 k.p.k. (odnośnie spraw „K”) lub szczegółowych przepisów nowego Regulaminu urzędowania sądów (odnośnie pozostałej kategorii spraw. Nie zmieniają tej oceny sporadyczne pomyłki w zapisach na poszczególnych listach. Należy jednak zdecydowanie postulować przejście do sporządzania list w formie wydruków komputerowych, które są bardziej czytelne i przejrzyste, niż odręczne zapisy w zeszytach.

Badania aktowe – VI Wydział S.R. dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi – dnia 19 października 2016 r.

a. sprawność postępowania w sprawach, w których doszło do uwzględnienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki włącznie z kontrolą czynności nadzorczych prezesów podejmowanych na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r. nr 179 poz. 1843 z późn. zm.);

W 2016 r. odnotowano jedną sprawę, w której uwzględniono skargę strony na przewlekłość postępowania. - Sprawa (.....), w której uwzględniono skargę strony (oskarżyciela posiłkowego) postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 czerwca 2016 r. (.....), zasądzając na rzecz tej strony kwotę 7.000 złotych. W szczególności Sąd Apelacyjny uznał, że w sprawie tej

zwłaszcza w okresie od dnia 20 września 2010 r. do dnia 20 lutego 2015 r. (wydanie pierwszego wyroku w sprawie) doszło do nieuzasadnionego odraczania terminów rozpraw, których było w sumie 17. Występował brak koncentracji materiału dowodowego gdyż tylko na 3 terminach efektywnie prowadzono postępowanie dowodowe. Pozostałe zaś terminy rozpraw trwały średnio do 30 minut i ograniczały się do dopuszczania na wniosek stron kolejnych dowodów, zbyt długie były też okresy bezczynności Sądu pomiędzy terminami rozpraw. W efekcie postępowanie w tej dość prostej pod względem dowodowym sprawie trwało na rozprawie ponad 4 lata. W momencie rozpoznania skargi na przewlekłość postępowanie w sprawie było już prawomocnie umorzone. Przewodnicząca VI Wydziału Karnego w obszernych piśmie wskazała argumenty usprawiedliwiające długi tok postępowania dowodowego w tej sprawie. Jednak Prezes Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w odpowiedzi na skargę z dnia 8 czerwca 2016 r. przyznał, że zaistniały w sprawie kilkakrotne wielomiesięczne okresy bezczynności Sądu. Dnia 27 czerwca 2016 r. Prezes wezwał Sędziego referenta sprawy (...) do złożenia pisemnych wyjaśnień w sprawie przewlekłości. Po ich uzyskaniu w dniu 30 czerwca 2016 r., gdzie Sędzia obszernie polemizowała z niektórymi stwierdzeniami uzasadnienia postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi, Prezes poprzestał na odbyciu z Sędzią rozmowy dyscyplinującej. I reakcję Prezesa należy uznać za adekwatną do rangi uchybienia, zwłaszcza że doszło do przewlekłości incydentalnie (jedyna uwzględniona w 2016 r. skarga na przewlekłość w sprawach karnych Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi), uchybienia Sędziego choć niewątpliwe, nie miały charakteru rażącego, a w chwili rozpoznania skargi na przewlekłość sprawa była już prawomocnie zakończona.

b. sprawność postępowania w sprawach, w których wpłynął akt oskarżenia i łączny okres trwania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego przekracza 2 lata;

Nie było takich spraw.

c. nadzór nad terminowością sporządzania uzasadnień orzeczeń i badanie prawidłowości przedłużania terminu do sporządzania uzasadnień, ze szczególnym uwzględnieniem spraw kategorii „K”, Badania aktowe za okres od 1 października 2015 r. do 30 września 2016 r. :

- (...) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 18 lutego 2016 r. Sędzia na swój wniosek złożony Prezesowi dnia 29 lutego 2016 r. uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 31 marca 2016 r. – z uwagi na obszerny materiał dowodowy – 17 tomów akt, 49 zarzutów, 14 oskarżonych, kilkudziesięciu świadków. Ponadto Sędzia podniósł, że nadal wpływają wnioski o sporządzenie uzasadnienia w zakresie poszczególnych oskarżonych. Dnia 16 marca 2016 r. Sędzia wystąpił o kolejne przedłużenie terminu sporządzenia uzasadnienia w tej sprawie do dnia 15 kwietnia 2016 r. argumentując dodatkowo, że sporządzał w tym czasie uzasadnienie w kilku innych sprawach, a w okresie od dnia 21 marca do 22 kwietnia 2016 r. będzie korzystał z planowanego urlopu wypoczynkowego. Sędzia zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 12 kwietnia 2016 r. Był to jedyny wypadek, gdy Sędzia ten występował z wnioskiem o przedłużenie.

- (...) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 29 kwietnia 2016 r. Dnia 13 maja 2015 r. Sędzia złożył wniosek uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 6 czerwca 2016 r. – z uwagi na obszerny materiał dowodowy oraz trudności w ocenie dowodów z opinii biegłych. Sędzia nie występował już z dalszym wnioskiem o przedłużenie, zwrot akt z uzasadnieniem nastąpił jednak dopiero 28 sierpnia 2016 r.

- (...) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 8 lutego 2016 r. Dnia 22 lutego 2016 r. Sędzia złożył wniosek i uzyskał zgodę Prezesa na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 31 marca 2016 r. – z uwagi na obszerny materiał dowodowy (6 tomów akt, 22 świadków) oraz załączone akta cywilne i akta w kancelarii tajnej. Sędzia nie występował już z dalszym wnioskiem o przedłużenie, zwrot akt z uzasadnieniem nastąpił jednak dopiero 2 czerwca 2016 r.

- (...) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 8 lutego 2016 r. Dnia 22 lutego 2016 r. Sędzia złożył wniosek i uzyskał zgodę Prezesa na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 4 marca 2016 r. – z uwagi na obszerny rozbieżny materiał dowodowy (4 opinie biegłych). Sędzia nie występował już z dalszym wnioskiem o przedłużenie, zwrot akt z uzasadnieniem nastąpił jednak dopiero 31 marca 2016 r.

- (...) - akta doręczono Sędziemu dnia 9 października 2015 r. Na wniosek złożony dnia 23 października 2015 r. Sędzia uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 2 listopada 2015 r. – z uwagi na zawilość sprawy i konieczność sporządzania uzasadnień w 2 innych sprawach. Sędzia nie występował już z dalszym wnioskiem o przedłużenie, zwrot akt z uzasadnieniem nastąpił jednak dopiero dnia 20 listopada 2015 r. Uzasadnienie liczyło 11 stron, akta liczyły 2 tomy.

- (...) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 16 listopada 2015 r. Na wniosek złożony dnia 23 listopada 2015 r. z prośbą o przedłużenie terminu do dnia 31 stycznia 2016 r. Sędzia uzyskała zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 15 stycznia 2016 r. – z uwagi na obszerność materiału dowodowego (40 tomów akt), konieczność sporządzenia uzasadnienia w 2 innych sprawach oraz przygotowania wyroku w dużej sprawie. Zwrot akt z uzasadnieniem nastąpił dnia 15 stycznia 2016 r.

- (...) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 2 grudnia 2015 r. Na wniosek złożony dnia 16 grudnia 2016 r. Sędzia uzyskała zgodę na

przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 7 stycznia 2016 r. – z uwagi na obszerność i skomplikowanie materiału dowodowego (6 tomów akt, sprawa poszlakowa). Zwrot akt z uzasadnieniem nastąpił dnia 5 stycznia 2016 r. Uzasadnienie liczyło 28 stron.

- (...) – akta doręczono Sędziemu do uzasadnienia dnia 14 września 2016 r. Dnia 26 września 2016 r. Sędzia uzyskał zgodę na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia do dnia 26 października 2016 r. – z uwagi na obszerny materiał dowodowy (11 tomów akt, 5 oskarżonych, 19 zarzutów oraz konieczność sporządzenia uzasadnień równoległe w kilku innych sprawach. Sędzia zwrócił akta wraz z uzasadnieniem dnia 26 października 2016 r.

W badanym rocznym okresie Sędziowie uzyskali zgodę Prezesa Sądu na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia tylko w 8 sprawach, w tym w jednej sprawie dwukrotnie (...). W tej ostatniej sprawie jednak prognozowane opóźnienie w sporządzeniu uzasadnienia poza samą niewątpliwą obszernością i skomplikowaniem sprawy, uwzględniało szczególne okoliczności związane z wcześniejszym z pobytem na urlopie, a ponadto szczególny wypadek losowy opisany w drugim wniosku o przedłużenie. Ostatecznie Sędzia oddał to uzasadnienie na kilka dni przed upływem wyznaczonego terminu i była to jedyna sprawa, gdy w badanym w ogóle okresie ubiegał się o przedłużenie terminu. Większość wskazanych motywów wniosków o przedłużenie terminu zgodnie z prawdą wskazywało właśnie na obszerność i pracochłonność sporządzanego uzasadnienia, co znalazło potwierdzenie w rzeczywistości (...). I to w tych właśnie sprawach Sędziowie dotrzykali wyznaczonego im terminu przedłużenia.

Jeden z Sędziów jednak w żadnej z 3 spraw, w których uzyskał przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia, terminu tego nie zachował. Przekraczając go niekiedy znacznie, bez usprawiedliwionej przyczyny. Co gorsza, z przedstawionej do badania kontrolki uzasadnień wynika, że ten sam

Sędzia w badanym okresie bez usprawiedliwienia istotnie przekroczył ustawowy termin do sporządzenia uzasadnienia aż w 15 dalszych sprawach, nieraz dosyć znacznie. Przeprowadziłem z tym Sędzią rozmowę dyscyplinującą, zwracając też uwagę Przewodniczącemu Wydziału i Prezesowi ds. karnych na konieczność skuteczniejszego mobilizowania Sędziego do sporządzania uzasadnień w terminie.

W pozostałych wypadkach gdy doszło do przekroczenia 14 dniowego ustawowego terminu do sporządzenia uzasadnienia, przyczyny przekroczenia przez pozostałych Sędziów VI Wydziału terminów były uzasadnione ich usprawiedliwioną nieobecnością w pracy.

d. badanie prawidłowości wyznaczania składów orzekających w sprawach karnych z uwzględnieniem przyczyn odstąpienia od kolejności przydziału spraw oraz sposobu dokumentowania tych czynności.

Do lustracji przedstawiono listy spraw z repertoriów „K”, Ko i „Kp”, na których ujęto wpływ spraw za 2016 r. Do dnia 30 września 2016 r. na liście „K” odnotowano 1195 spraw, na liście spraw „Ko” 1910, a na liście „Kp” 479 spraw. Listy spraw prowadzone są w podobny sposób, właściwie są to dane wygenerowane z systemu rejestracji spraw Sędzia 2, jednak umieszczane tam informacje trudno uznać za wystarczające dla przeprowadzenia efektywnej kontroli prawidłowości przydziału spraw według zasad określonych w art. 351 k.p.k. (dla spraw repertorium K), czy według obowiązujących od 1 stycznia 2016 zasad przydziału, określonych w nowym regulaminie urzędowania sądów, dla pozostałych dwóch kategorii spraw. Rzecz bowiem w tym, że na listach odnotowuje się w tym zakresie w zasadzie jedynie nazwiska Sędziów w dwóch odrębnych rubrykach, noszących nazwy: „Sędzia na wpływie sprawy” i „Sędzia zakreślający”. Zwłaszcza w sprawach „K”, a od kwietnia 2016 r. także w sprawach „Kp”, daje się wprawdzie zauważyć regularność w następowaniu po sobie nazwisk Sędziów wpisywanych w rubryce „Sędzia na wpływie sprawy”.

Trudno jednak wywnioskować, czy któryś Sędzia został w którymś momencie pominięty, a co gorsza, nie ma żadnej informacji, jaka był przyczyna tego pominięcia. A prawidłowo prowadzona lista spraw powinna zawierać przede wszystkim wskazanie konkretnej, zgodnej z przepisami prawa przyczyny takiego pominięcia. Rubryka „Sędzia zakreślający”, o ile nazwisko Sędziego różni się od nazwiska „Sędziego na wpływie”, wskazuje jedynie na zaistniałą zmianę Sędziego referenta, ale nie wskazuje przyczyny tej zmiany. Podsumowując zatem ten fragment protokołu stwierdzić należy, że „generowanie” takiej listy za pomocą systemu Sędzia 2 nie jest narzędziem wystarczającym, gdyż nie zawiera dodatkowej rubryki, wskazującej w sposób opisowy lub poprzez wskazanie podstawy prawnej na przyczynę pominięcia sędziego w kolejności na wpływie sprawy lub przyczynę późniejszej zmiany pierwotnego referenta. Z informacji Sędziego pełniącego obowiązki Przewodniczącego Wydziału wynika, że od sierpnia 2016 wprowadził praktykę pomijania przydziału spraw we wszystkich rodzajach Sędziom, którzy przebywają na urlopie lub zwolnieniu lekarskim przez czas przekraczający 7 dni.

W badanych wyrywkowo aktach spraw „K”, w których dokonano zmiany referenta, każdorazowo znajdują się także zarządzenia Przewodniczącego Wydziału wskazujące imiennie Sędziów, których dotyczy zmiana referatu oraz wskazania przyczyny. Na okładce sprawy wskazany jest Sędzia sprawozdawca wyznaczony według kolejności wpływu sprawy, a w wypadku zmiany kolejności – nowy sędzia sprawozdawca. Informacje znajdujące się w aktach zbadanych spraw okazały się zgodne z niepełnymi informacjami na dostarczonej do kontroli liście (wydruku spraw repertorium „K”).

Zbadano akta spraw VI K: (...) (jako powód zmiany referenta wskazano konieczność równomiernego obciążenia sprawami), (...) (wyłączenie Sędziego – art. 41 k.p.k.), (...) (uwzględnienie sprzeciwu od nakazu karnego), (...) (zmiana miejsca pracy sędziego na wpływie). Choć więc kontrola akt spraw nie

wskazuje na duże nieprawidłowości w ustalaniu kolejności przydziału spraw „K” poszczególnym Sędziom, zwłaszcza od drugiej połowy 2016 r., kiedy to odstąpiono od chyba zbyt częstych i trudnych do zweryfikowania zmian z powodu równomiernego obciążania referatów. To sposób prowadzenia list przydziału spraw powinien ulec zmianie, o czym szerzej w końcowej części protokołu.

Badania aktowe – XVII Wydział S.R. dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi – dnia 27 października 2016 r.

a. sprawność postępowania w sprawach, w których doszło do uwzględnienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki włącznie z kontrolą czynności nadzorczych prezesów podejmowanych na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r. nr 179 poz. 1843 z późn. zm.);

Nie było takich spraw.

b. sprawność postępowania w sprawach, w których wpłynął akt oskarżenia i łączny okres trwania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego przekracza 2 lata;

Nie było takich spraw.

c. nadzór nad terminowością sporządzania uzasadnień orzeczeń i badanie prawidłowości przedłużania terminu do sporządzania uzasadnień, ze szczególnym uwzględnieniem spraw kategorii „K”.

Według uzyskanej informacji w okresie od dnia 1 października 2015 r. do dnia 30 września 2016 r. Sędziowie nie korzystali z instytucji przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia w sprawach „W” (wykroczeniowych), czyli jedynej kategorii spraw w tym Wydziale, w której możliwe jest wystąpienie do Prezesa w tym trybie.

Analizie poddano kontrolki uzasadnień Sędziów. Dostyc często zdarzały się przypadki przekroczenia 14 dniowego terminu sporządzenia uzasadnienia w referacie dwóch Sędziów, jednak opóźnienia nie przekraczały 30 dni i były usprawiedliwione dość częstym korzystaniem z krótkotrwałych (najczęściej kilkudniowych) zwolnień lekarskich.

d. badanie prawidłowości wyznaczania składów orzekających w sprawach karnych z uwzględnieniem przyczyn odstąpienia od kolejności przydziału spraw oraz sposobu dokumentowania tych czynności.

Do lustracji przedstawiono listy spraw z repertoriów „W” i Ko, na których ujęto wpływ spraw za 2016 r. Każda lista spraw prowadzona jest w formie wydruku komputerowego, w którym odnotowane są w kolejności narastającej sygnatury akt spraw przypadających według kolejności wpływu danemu Sędziemu. Obok numeru sprawy odnotowany jest fakt zmiany lub pominięcia we wpływie sędziego referenta, ze wskazaniem sędziego według kolejności wpływu, Sędzia jest pomijany przy wpływie sprawy, gdy w danym okresie korzysta z urlopu wypoczynkowego lub zwolnienia lekarskiego powyżej 7 dni.

W sprawach Ko odnotowano na liście spraw jedynie poszczególne wypadki odstąpienia od kolejności przydziału. W uwagach umieszczono „niezarejestrowane sprawy na sędziego według kolejności wobec: 1-choroby, 2-urlopu, 3-inna przyczyna (opis). Łącznie w październiku 2016 r. w „Ko” odnotowano 1 wypadek pominięcia Sędziego – z powodu jego pobytu na zwolnieniu lekarskim, trwającym dłużej niż 7 dni. W takiej sytuacji w rubryce „uwagi” odnotowano nazwisko Sędziego, który w dniu przydziału nie był obecny i w nim nie uczestniczył, a sprawy z tego dnia przydzielano pozostałym Sędziom, uczestniczącym tego dnia w rozdziale wpływu – według stałej alfabetycznej kolejności.

Badaniem objęto też akta spraw Repertorium „W”, które wpłynęły w 2016 r. – do dnia 27 października 2016 r. łącznie wpłynęły 4.553 sprawy. Odnotowano w aktach wszystkie przypadki zmiany Sędziego referenta, których było łącznie 12, wskazując nazwisko nowego referenta i przyczynę zmiany. Najczęstszą przyczyną zmiany było wyłączenie sprawy, konieczność pilnego załatwienia lub orzekanie przez Sędziego w sprawie powiązanej dowodowo.

W aktach spraw „W”, w których dokonano zmiany referenta, każdorazowo znajdują się także zarządzenia Przewodniczącego Wydziału wskazujące imiennie Sędziów, których dotyczy zmiana referatu oraz opisana przyczyna zmiany. Przy czym w okresie do dnia 1 kwietnia 2016 r. odnotowywano zmiany w sprawach wykroczeń skarbowych, do których stosuje się odpowiednio przepis art. 351 k.p.k. W sprawach sprzed 1 kwietnia jako przyczynę zmiany wskazano: do rozpoznania na posiedzeniu „wobec braku wolnych terminów wcześniejszych” Sędziego, któremu przypadła sprawa według kolejności (...) – skarbowe, zezwolenia na poddaniu się odpowiedzialności, na posiedzeniu). Na okładce sprawy wskazany jest Sędzia sprawozdawca wyznaczony według kolejności wpływu spraw, a w wypadku zmiany kolejności – tylko nowy sędzia sprawozdawca. W przedstawionych sprawach od dnia 31 sierpnia 2016 r. (od numeru W 3854/16) na liście spraw wpisanych do Repertorium „K” w rubryce „uwagi” pojawiają się wskazane przyczyny: „niezarejestrowane sprawy na sędziego według kolejności wobec: 1-choroby, 2- urlopu, 3-inna przyczyna (opis)”. Następnie w rubryce „uwagi” przy sygnaturze kolejnej sprawy wpisywane jest nazwisko sędziego „pominiętego” we wpływie, ze skazaniem konkretnej przyczyny: zwolnienie lekarskie lub urlop. W danym dniu sprawy wpisywane są kolejno pozostałym Sędziom, według dotychczasowej, ustalonej kolejności alfabetycznej nazwisk.

W treści zarządzeń o wpisaniu sprawy do Repertorium „W” nie odnotowuje się już faktu ani przyczyny pominięcia Sędziego we wpływie, a jedynie nazwisko sędziego, który ostatecznie otrzymał sprawę do swojego referatu. Na

liście ani w aktach sprawy nie odnotowuje się już, według jakich zasad przydzielana jest sprawa do referatu w razie wyłączenia dotychczasowego referenta od orzekania np. na skutek skutecznego złożenia sprzeciwu od wyroku nakazowego. A sprawa trafia wówczas do referatu Sędziego, który najczęściej będzie ją rozpoznawał na rozprawie.

Zbadano akta spraw XVII W: (....).

Przed przystąpieniem do ostatecznej oceny prawidłowości stosowanej w Wydziałach Karnych Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi praktyki wyznaczania składów orzekających w poszczególnych rodzajach spraw, należy przypomnieć, że z dniem 1 stycznia 2016 weszły w życie przepisy nowego Regulaminu urzędowania sądów powszechnych (Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Dz. U. z 2015 r. nr 2316). § 43 ust. 1 wskazanego aktu prawnego wprowadził ścisłą zasadę, zgodnie z którą: „Sprawy w wydziałach są przydzielane według kolejności ich wpływu, zgodnie z ustalonym podziałem czynności, oddzielnie dla każdego rodzaju repertorium, wykazu i innego urządzenia ewidencyjnego”. Oznacza to, że poza sprawami Repertorium „K”, do których mają zastosowanie odrębne przepisy art. 351 k.p.k., także sprawy wpisywane do pozostałych Repertoriów (W, Kp i Ko) powinny być wpisywane i przydzielane poszczególnym Sędziom według kolejności wpływu. Oznacza to również konieczność zaprowadzenia dla każdej kategorii tych spraw osobnej listy, która dokumentuje zarówno kolejność wpływu sprawy do Wydziału, nazwisko Sędziego referenta sprawy według ustalonej kolejności, ale także określone w treści Regulaminu urzędowania sądów powszechnych nieliczne i ściśle określone wyjątki, umożliwiające odstępianie od kolejności przydziału spraw. Do wyjątków tych należy przede wszystkim § 46 ust. 6 Regulaminu w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2016 r. (sprawy pozostające w związku ze sprawą już przydzieloną danemu sędziemu), § 47 Regulaminu w brzmieniu obowiązującym od dnia 19 grudnia

2016 r. – pominięcie Sędziego nieobecnego w pracy z powodu choroby trwającej nieprzerwanie co najmniej 7 dni kalendarzowych. Tylko na marginesie należy zauważyć, że w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2016 r. § 47 miał nieco odmiennie, mniej precyzyjne brzmienie, zgodnie z którym chodziło o „nieobecnych w pracy z powodu choroby lub innej usprawiedliwionej niemożności wykonywania obowiązków służbowych”. W okresie od dnia 1 lipca do dnia 18 grudnia 2016 r. doprecyzowano zaś, że chodzi o Sędziów „nieobecnych w pracy z powodu urlopu i choroby trwających nieprzerwanie co najmniej 7 dni kalendarzowych”. W rezultacie kolejnej już nowelizacji przepisu § 47 (która obowiązuje w chwili sporządzenia niniejszego protokołu) nie dopuszcza się już do pominięcia w przydziale spraw Sędziego nieobecnego w pracy z powodu urlopu. Ostatnim wyjątkiem odstąpienia od kolejności przydziału spraw według ich wpływu jest § 49 Regulaminu, obejmujący sytuację, gdy sprawa miałaby być przydzielona Sędziemu, który podlegał wyłączeniu. Należy przez to rozumieć wyłączenie Sędziego od orzekania z mocy prawa (art. 40 § 1 k.p.k.), ale możliwe są tu także sytuacje, gdy przyczyna wyłączenia Sędziego ujawniła się już po przydzieleniu mu sprawy zgodnie z kolejnością wpływu do Wydziału. A także sytuacje, gdy wydano orzeczenie o wyłączenie Sędziego na wniosek (art. 41 k.p.k.). Przepisy o wyłączeniu Sędziego stosuje się także w sprawach o wykroczenia (art. 16 § 1 k.p.w.).

Pewien problem interpretacyjny może natomiast nasunąć brzmienie § 46 ust. 1 (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2016 r.), zgodnie z którym: „Do przydziału spraw, którego zasady określa art. 351 K.p.k., zasady określone w przepisach rozporządzenia stosuje się w zakresie nieuregulowanym w art. 351 K.p.k.”. Problem w tym, że w nadal jeszcze obowiązującym od dnia 10 stycznia 2003 r. brzmieniu tego przepisu znajduje się sformułowanie: „Odstępstwo od tej kolejności jest dopuszczalne tylko z powodu choroby sędziego lub z innej ważnej przyczyny”. Zatem przepis art. 351 k.p.k. jest nie tylko znacznie mniej

kazuistyczny w zakresie odstępstwa od kolejności przydziału spraw Sędziom, niż przepisy Regulaminu, ale w dodatku przewiduje bardzo ogólnie określone i pojemne znaczeniowo pojęcie „ważnej przyczyny”. Przypomnieć należy, że dotychczas dosyć szeroko interpretowano ową ważną przyczynę w rozumieniu art. 351 k.p.k., np. „zmiana referenta z uwagi na brak wolnych terminów wcześniejszych”, a nawet „potrzeba równomiernego obciążenia referatów”. I praktyka taka jest usprawiedliwiona choćby w sytuacji, gdy w danej sprawie zachodzi potrzeba wydania szybkiego rozstrzygnięcia, np. bliski jest termin przedawnienia karalności przestępstwa lub wykroczenia, sprawa w której jest stosowane tymczasowe aresztowanie. Albo zachodzi potrzeba wydania wyroku łącznego (art. 576 §2 k.p.k.). Uchwalona już nowelizacja przepisu art. 351 §1 k.p.k., która ostatecznie ma wejść w życie dopiero od dnia 1 lipca 2017 r., wprowadzie nieco dokładniej precyzuje kryteria odstąpienia od ustalonej kolejności przydziału spraw repertorium „K”, ale także tu występuje ogólna kategoria „ważnej przyczyny wynikającej z organizacji pracy w sądzie”. Wynika stąd wniosek, że w sprawach „K” co do zasady nadal obowiązują zasady odstępstwa od kolejności przydziału spraw uregulowane w sposób mniej ścisły i precyzyjny, niż w pozostałych sprawach rozpoznawanych w Wydziale karnym.

Podsumowując i oceniając stosowaną w Wydziałach Karnych Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w 2016 r. praktykę przydziału spraw Sędziom zgodnie z kolejnością ich wpływu, pozytywnie należy ocenić jedynie sposób rejestrowania na liście spraw Repertorium K zgodnie z kolejnością ich przydziału Sędziom w IV Wydziale Karnym. W Wydziale V należy w tym zakresie postulować przejście od zapisu odręcznego (w zeszycie) do zapisu komputerowego (na liście), a w Wydziale VI prowadzenie listy, w której w rubryce „uwagi” znalazłyby się choćby skrótowo określone przyczyny odstąpienia od przydziału Sędziom spraw według ustalonej kolejności wpływu.

Nie zasługuje natomiast na akceptację brak analogicznych list przydziału spraw repertorium i „Ko” w IV Wydziale Karnym. Obowiązujący od dnia 1 stycznia 2016 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych wprowadził wyraźny obowiązek przydziału każdej kategorii spraw według kolejności wpływu (§ 43 ust. 1). Jest zaś oczywiste, że bez prowadzenia listy przydziału spraw każdej kategorii nie ma możliwości weryfikacji, czy sprawy przydzielane są zgodnie z kolejnością wpływu, a jeżeli kolejność ta nie została zachowana, czy znajduje to uzasadnienie w wyjątkach precyzyjnie określonych w dalszych przepisach tego aktu prawnego. Jest oczywiste, że prowadzenie kompletnych lub dodatkowych list przydziału spraw stanowić będzie dodatkowy obowiązek, ale wobec jednoznacznego brzmienia przepisów nie można uznać, aby względy „celowościowe” zwalniały od ich stosowania.

Odnosnie Wydziału XVII, sprawy repertorium „W” powinny być przydzielane przy uwzględnieniu zasady, że przyczyny pominięcia w kolejności zostały dla tych spraw ściśle określone jedynie w przepisach Regulaminu urzędowania sądów powszechnych (Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Dz. U. z 2015 r. nr 2316 z późniejszymi zmianami). Nie dotyczy to jednak wykroczeń skarbowych, do których stosuje się mniej precyzyjne przepisy art. 351 k.p.k. Z uwagi na te odmienności należy rozważyć potrzebę prowadzenia dwóch osobnych ewidencji dla tych rodzajów spraw: wykroczeń powszechnych i skarbowych.

Łódź, dnia 30 stycznia 2017 r.

*Wizytator do spraw karnych
Sądu Okręgowego w Łodzi*

SSO Piotr Augustyniak

